DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
17. juni 1998 *

I sag C-68/96,

angående en anmodning, som Tribunale di Trento (Italien) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Grundig Italiana SpA

mod

Ministero delle Finanze,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 95,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, H. Ragnemalm, og dommerne G. F. Mancini og J. L. Murray (refererende dommer),

* Processprog: italiensk.

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Grundig Italiana SpA ved advokat Enrico Giammarco, Trento

— den italienske regering ved afdelingschef, professor Umberto Leanza, Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, bistået af statens advokat, Ivo M. Braguglia

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Enrico Traversa, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget

— EØS-Tilsynsmyndigheden ved direktør Håkan Berglin, Afdelingen for Retlige og Kommercielle Anliggender, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at den italienske regering og Kommissionen har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 12. juni 1997,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 15. juli 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 15. februar 1996, indgået til Domstolen den 14. marts 1996, har Tribunale di Trento i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af traktatens artikel 95.

2 Dette spørgsmål er blevet rejst under en retssag, som Grundig Italiana SpA (herefter »Grundig Italiana«) har anlagt mod Ministero delle Finanze (Finansministeriet) med påstand om tilbagebetaling af et beløb på 112 236 330 770 ITL med tillæg af renter efter loven, som selskabet har betalt i national forbrugsafgift på audiovisuelle og fotooptiske varer i perioden 1. januar 1983 — 31. december 1992.

3 Ved artikel 4 i lovdekret nr. 953 af 30. december 1982 (GURI nr. 359 af 31.12.1982), som senere blev afløst af lov nr. 53 af 28. februar 1983 (GURI, Supplemento Ordinario til nr. 58 af 1.3.1983, der blev offentliggjort i en konsolideret udgave i GURI nr. 65 af 8.3.1983, herefter »lov nr. 53«), blev der med virkning fra den 1. januar 1983 i Italien indført en forbrugsafgift på audiovisuelle og fotooptiske varer. Denne afgift blev opkrævet såvel af varer fremstillet i Italien som af indførte varer. For de førstnævnte varer var afgiftsgrundlaget værdien franco fabrik (»valore franco fabbrica«), og for de sidstnævnte toldværdien franco italienske grænse (»valore in dogana franco frontiera nazionale«). Afgiften udgjorde 16% af varernes værdi uanset oprindelsen, for tv-apparater dog kun 8%.

4 Den 23. marts 1983 udstedte Ministero delle Finanze en anordning om gennemførelse af lov nr. 53 (GURI nr. 83 af 25.3.1983, senere ændret ved ministeriel anordning af 10.6.1983, 23.10.1984 og 10.4.1985, der er offentliggjort henholdsvis i

GURI nr. 193 af 15.7.1983, nr. 303 af 3.11.1984 og nr. 92 af 18.4.1985, herefter »gennemførelsesanordningen«). I artikel 2, stk. 7, heri var det bestemt, at for varer indført til Italien fastlægges toldværdien franco italienske grænse på grundlag af definitionen af begrebet toldværdi i Rådets forordning (EØF) nr. 1224/80 af 28. maj 1980 om varers toldværdi (EFT L 134, s. 1) med tillæg af eventuelle omkostninger og udgifter til transporten til den italienske grænse og med fradrag i den pris, der er betalt, eller som skal betales, af de dele, der vedrører eventuel transport og forhandling på det nationale toldområde. I gennemførelsesanordningens artikel 2, stk. 5, var det desuden bestemt, at som afgiftsgrundlag for varer fremstillet i Italien, kunne benyttes den for varerne fakturerede salgspris med fradrag af en fast andel på 35%.

5 I artikel 4, stk. 3, andet punktum, i lov nr. 53 bestemtes endvidere, at indenlandske producenter til myndighederne skulle afgive erklæring med oplysninger om de vigtigste elementer for afgiftens beregning inden en måned efter det kvartal i kalenderåret, som erklæringen vedrørte, idet det afgiftsbeløb, der var forfaldent til betaling, blev opgjort på grundlag af samtlige salg af audiovisuelle og fotooptiske apparater i det pågældende kvartal. Ifølge gennemførelsesanordningens artikel 2, stk. 9, skulle afgiften for importører opgøres og opkræves ved anmeldelsen til toldvæsenet af indførslen.

6 Den nationale forbrugsafgift blev ophævet med virkning fra den 1. januar 1993 ved lovdekret nr. 331 af 30. august 1993, der er konverteret til lov nr. 427 af 29. oktober 1993.

7 Den 22. juli 1993 anlagde Grundig Italiana sag ved Tribunale di Trento med påstand om, at Ministero delle Finanze dømtes til at tilbagebetale selskabet et beløb på 112 236 330 770 ITL med tillæg af renter efter loven, som selskabet havde betalt i det tidsrum, de nationale bestemmelser om forbrugsafgiften på audiovisuelle og fotooptiske varer havde været i kraft, under anbringende af, at disse bestemmelser var i strid med fællesskabsretten.

8 Tribunale di Trento fandt, at sagens afgørelse afhang af fortolkningen af traktatens artikel 95, og forelagde derfor Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal EF-traktatens artikel 95 fortolkes således, at der gælder et forbud mod, at en medlemsstat indfører og opkræver en forbrugsafgift som den afgift, der er omhandlet i artikel 4 i lovdekret af 30. december 1982, som konverteret ved lov nr. 53 af 28. februar 1983, og for hvis anvendelse der senere er givet bestemmelser i Finansministeriets anordning af 23. marts 1983, for så vidt som der herefter gælder forskellige regler om afgiftsgrundlagets beregning for henholdsvis indenlandsk fremstillede varer og varer indført fra andre medlemsstater og er fastsat forskellige regler for opkrævning af afgiften for identiske varer?«

9 Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at Tribunale di Trento nærmere bestemt ønsker oplyst, om traktatens artikel 95 er til hinder for, at en medlemsstat indfører og opkræver en forbrugsafgift, når afgiftsgrundlaget og reglerne for afgiftens opkrævning er forskellige for henholdsvis indenlandske varer og varer indført fra andre medlemsstater.

10 Indledningsvis bemærkes, at Domstolen i dom af 13. juli 1994, sag C-130/92, OTO (Sml. I, s. 3281, præmis 11), der vedrørte fortolkningen af fællesskabsretten i forhold til de samme italienske bestemmelser, har fastslået, at en afgift, som den i hovedsagen omhandlede nationale forbrugsafgift, må anses for et led i en generel intern afgiftsordning i henhold til traktatens artikel 95, hvorfor spørgsmålet om dens forenelighed med fællesskabsretten må vurderes på grundlag af denne artikel.

11 Det fremgår endvidere af fast retspraksis, at artikel 95 har til formål at sikre fri bevægelighed for varer mellem medlemsstaterne på normale konkurrencevilkår

gennem fjernelse af enhver form for beskyttelse som følge af interne afgifter, der virker diskriminerende over for varer fra andre medlemsstater. Artikel 95 omfatter alle varer med oprindelse i medlemsstaterne, herunder varer med oprindelse i tredjelande, som er bragt i fri omsætning i medlemsstaterne (dom af 7.5.1987, sag 193/85, Co-Frutta, Sml. s. 2085, præmis 25, 26 og 29).

12 Heraf følger, at et afgiftssystem kun kan anses for foreneligt med artikel 95, såfremt det godtgøres, at det er opbygget således, at det under alle omstændigheder er udelukket, at der svares højere afgifter af importerede varer end af indenlandske varer (jf. bl.a. dom af 26.6.1991, sag C-152/89, Kommissionen mod Luxembourg, Sml. I, s. 3141, præmis 21-25).

13 Ved vurderingen af, om en afgiftsordning er diskriminerende, skal der ikke blot tages hensyn til afgiftssatserne, men også til reglerne om beskatningsgrundlaget og opkrævningen af de forskellige afgifter (jf. dom af 27.2.1980, sag 55/79, Kommissionen mod Irland, Sml. s. 481, præmis 8). Det afgørende sammenligningskriterium ved anvendelsen af artikel 95 er nemlig, hvor meget den enkelte afgift faktisk påvirker den indenlandske produktion på den ene side og importerede varer på den anden side. Selv ved en ensartet opkrævningssats kan afgiftens virkning ændres af de regler om beskatningsgrundlaget og opkrævningen, der gælder for henholdsvis indenlandsk produktion og importerede varer.

14 Med hensyn til den i hovedsagen omtvistede forbrugsafgift fremgår det af sagen, for det første, at for varer, der er fremstillet i Italien, medregnes ingen transport- eller forhandlingsomkostninger ved beregningen af afgiftsgrundlaget, mens dette for varer, der er indført fra andre medlemsstater, udgøres af toldværdien med tillæg af eventuelle omkostninger og udgifter, der er afholdt indtil den italienske grænse med fradrag af de transport- eller forhandlingsomkostninger, der er påløbet i Italien.

15 Den italienske regering har anført, at den omhandlede afgift pålægges varer, der skal forbruges på det nationale marked, hvorfor den skal beregnes på grundlag af disse varers værdi på det tidspunkt, hvor de udbydes til de italienske forbrugere, hvilken værdi omfatter transportomkostninger indtil den italienske grænse.

16 Det fremgår af fast retspraksis, at forbuddet mod forskelsbehandling i traktatens artikel 95 overtrædes, når der for en afgift, der beregnes på grundlag af varens værdi, alene for den indførte vare tages hensyn til vurderingselementer, som kan øge dennes værdi i forhold til den tilsvarende indenlandske vare (dom af 22.3.1977, sag 74/76, Iannelli & Volpi, Sml. s. 557, præmis 21).

17 Det fremgår for det andet af forelæggelseskendelsen, at for indenlandske varer holdes samtlige omkostninger, der afholdes på det italienske område i forbindelse med markedsføringen dér, uden for afgiftsgrundlaget, mens for indførte varer udgifter til markedsføring på det italienske område, som er blevet afholdt uden for dette område, medregnes heri. Disse bestemmelser finder som omtalt af generaladvokaten i punkt 37 i forslaget til afgørelse også anvendelse, når disse markedsføringsomkostninger har været omfattet af en centraliseret omkostningsbetalingsordning.

18 En importør af de omhandlede varer kan således ikke som en indenlandsk producent i afgiftsgrundlaget fradrage samtlige de markedsføringsomkostninger, der vedrører markedsføringen i Italien.

19 Det fremgår for det tredje af forelæggelseskendelsen, at indenlandske producenter har mulighed for i afgiftsgrundlaget for deres varer at fradrage en fast andel på

35% af fakturaprisen, hvilken mulighed ikke foreligger for varer, der indføres fra de øvrige medlemsstater.

20 Den italienske regering har anført, at dette faste fradrag skal svare til den del af salgsprisen, som markedsføringsomkostningerne for den indenlandske vare udgør. Denne mulighed, der alene foreligger for indenlandske producenter, til at fradrage en fast andel medfører naturligvis, at de hurtigere og lettere kan beregne afgiftsgrundlaget for indenlandske varer. Men formålet med denne praksis er alene at gøre stillingen for henholdsvis indenlandske og indførte varer sammenlignelig. Afgiftsgrundlaget er nemlig langt vanskeligere at beregne for indenlandske producenter, der skal fastlægge værdien franco fabrik, end for importører, der kan lægge toldværdien til grund, og dermed benytte sig af det formelle grundlag, der foreligger med toldanmeldelserne.

21 Det bemærkes, at situationen for importører og indenlandske producenter kan sammenlignes for så vidt som begge grupper ønsker fradrag for transport- og markedsføringsomkostninger.

22 Det fremgår endelig af forelæggelseskendelsen, at afgiften for indførte varer forfalder til betaling på tidspunktet for anmeldelsen til toldvæsenet om indførslen, mens afgiften for indenlandske varer først forfalder til betaling ved den indenlandske producents indgivelse af erklæring til afgiftsmyndighederne i løbet af den måned, der følger efter det kvartal, i hvilket varerne er blevet bragt på markedet, selv om den afgiftsudløsende begivenhed er varens udbydelse på det indenlandske marked.

23 Det skal herved fremhæves, at ifølge fast retspraksis indebærer en fordel, der alene i form af betalingshenstand ydes den indenlandske produktion, en forskelsbehand-

ling til skade for varer indført fra andre medlemsstater, der udgør en overtrædelse af forbuddet i traktatens artikel 95 (jf. sagen Kommissionen mod Irland, a.st.).

24 På baggrund heraf kan den italienske regerings argument om, at de forskellige regler for opkrævning for henholdsvis indenlandske og indførte varer har til formål at fritage de indenlandske producenter for pligten til at indgive afgiftserklæring for hver enkelt vare, ikke anerkendes. Når det er godtgjort, at der foreligger forskelsbehandling, har den pågældende medlemsstat nemlig ikke ifølge artikel 95 nogen mulighed for at påberåbe sig, at denne forskelsbehandling er begrundet.

25 På baggrund af det anførte må følgelig traktatens artikel 95 anses for tilsidesat ved nationale bestemmelser om indførelse af en forbrugsafgift

— for så vidt som ingen transport- eller forhandlingsomkostninger medregnes i afgiftsgrundlaget for varer, der er fremstillet i denne stat, mens afgiftsgrundlaget for varer, der er indført fra andre medlemsstater, udgøres af toldværdien med tillæg af eventuelle omkostninger og udgifter, der er afholdt indtil den italienske grænse, og med fradrag af de transport- eller forhandlingsomkostninger, der er afholdt i Italien

— for så vidt som alle udgifter, der for indenlandske varer er afholdt på det nationale område i forbindelse med markedsføringen dér, holdes uden for afgiftsgrundlaget, mens for indførte varer de omkostninger i forbindelse med markedsføringen på det nationale område, der er afholdt uden for dette område, medregnes deri

— for så vidt som muligheden for at foretage et fast fradrag ved beregningen af afgiftsgrundlaget udelukkende foreligger for indenlandske varer,

— for så vidt som afgiften for indførte varer forfalder til betaling ved anmeldelse til toldvæsenet om varernes indførsel, mens den for indenlandske varer først forfalder til betaling ved den indenlandske producents indgivelse af erklæring til afgiftsmyndighederne i løbet af den måned, der følger efter det kvartal, i hvilket varerne er blevet bragt på markedet, selv om den afgiftsudløsende begivenhed indtræder ved varens udbydelse på det indenlandske marked.

26 Det forelagte spørgsmål skal derfor bevares med, at traktatens artikel 95 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en medlemsstat indfører og opkræver en forbrugsafgift, når afgiftsgrundlaget og reglerne for afgiftens opkrævning er forskellige for henholdsvis indenlandske varer og varer indført fra andre medlemsstater.

Sagens omkostninger

27 De udgifter, der er afholdt af den italienske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Tribunale di Trento ved kendelse af 15. februar 1996, for ret:

EF-traktatens artikel 95 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en medlemsstat indfører og opkræver en forbrugsafgift, når afgiftsgrundlaget og reglerne for afgiftens opkrævning er forskellige for henholdsvis indenlandske varer og varer indført fra andre medlemsstater.

Ragnemalm Mancini Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 17. juni 1998.

R. Grass H. Ragnemalm

Justitssekretær Formand for Sjette Afdeling